ئاژانسی موتەڵع سەرجەم بڕیاره‌کانی دانشتنی ئه‌مڕۆی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران بڵاودەکاتەوە

ئه‌مڕۆ سێشەممە، ئەنجومەنی وەزیران بنەماکانی هاوکاری وزەی لە عێراق لە نێوان وەزارەتی کارەبا و کۆمپانیای سیمێنس ئینێرجی ئەڵمانی پەسەند کرد، هاوکات لەدانیشتنەکەدا ڕەزامەندی درا لەسەر بەردەوامبوونی پاڵپشتی بۆ جێبەجێکردنی وێستگەکانی کارەبای وەبەرهێنان.

‏

‏

‏نوسینگەی ڕاگەیاندنی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران لە راگەیندراوێکدا بڵاویکردەوە " ئەمڕۆ سێشەممە ئەنجومەنی وەزیران ٣٤ەمین دانیشتنی ئاسایی خۆی بە سەرۆکایەتی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران محەمەد شیاع سودانی بەڕێوەبرد ،لە میانی دانیشتنەکەدا بارودۆخی گشتی وڵات تاوتوێ کرا، با بەتەکانی بەرنامەی کار تاوتوێ کران، بڕیاری پێویست درا".

‏

‏لە ڕاگەیەندراوەکەدا ئاماژە بەوەشکراوە، "سەبارەت بە پا بەندبوونە داراییەکانی نێوان حکومەتی فیدراڵی و حکومەتی هەرێمی کوردستان، ئەنجومەن پێداچوونەوەی بە ڕاپۆرتی لیژنەی وەزاری پەیوەندیدار بە پرسی پابەندی□ داراییەکانی نێوان حکومەتی فیدراڵی و حکومەتی هەرێمی کوردستان کرد، هەروەها

ڕەزامەندی لەسەر خەرجکردنی مووچەی هەرێم لەلایەن وەزارەتی داراییەوە بۆ مانگی حوزەیرانی 2025، بەمەرجێک حکومەتی هەرێم بڕی (120) ملیار دینار وەک قیست بە داهاتی نانەوتی بدات، بەپێی دەقی بڕیارنامەی ئەنجومەنی زیران (636 ساڵی 2025) ئەنجومەن لیژنە هاوبەشەکانی ڕاسپارد بۆ بەردەوامبوون لە کارەکانیان، هەروەها ئاڕاستەی پێکهێنانی تیمێکی یاسایی کرد کە بریتی بێت لە ڕاوێژکاری یاسایی سەرۆکی حکومەت، سەرۆکی بەشە یاساییەکان لە ئەمانەی گشتی ئەنجومەنی وەزیران، وەزارەتی دارایی، و دەستەی چاودێری دارایی فیدراڵی، بە هەماهەنگی لەگەڵ نوێنەرانی حکومەتی هەرێمی کوردستان چارەسەرکردنی ناکۆکییە یاساییەکانی پەیوەست بە داهاتە غەیرە نەوتییەکان، بەپێی یاسا“.

ئاماژەی بەوەشکرد، "ئەنجومەنەکە گفتوگۆی لەسەر دەرئەنجامەکانی لیژنە هاوبەشەکانی وەزارەتی نەوتی فیدراڵی و وەزارەتی سامانە سروشتیەکانی لە هەرێمی کوردستان کرد، هەروەها جەختی لەسەر خێراکردنی گەیاندنی دەستبەجێی نەوتی بەرهەم هێنراو لە کێڵگەکانی ناو هەرێم بۆ ڕێکخراوی بەبازاڕکردنی نەوتی دەوڵەتی (سۆمۆ) بۆ هەناردەکردن لە ڕێگەی بەندەری جەیهانییەوە، لە ڕێگەی بۆری عێراق-تورکیا، بەپێی یاسای بودجەی فیدراڵی هەموارکراوی هەرێمی کوردستان".

لە درێژەی ڕاگەیندراوەکە هاتووە، "لەبواری چاودێریکردنی پڕۆژەکانی کارەبادا، وەزیری کارەبا پێشکەشکردنی لەسەر واقیعی بەرهەمهێنان و بەرەوپێشچوونی جێبەجێکردن و کارپێکردنی پڕۆژەکانی بەرهەمهێنان، دوای ئەوەی بە فیعلی گەیشتە بەرهەمهێنانی (28) هەزار مێگاوات، لەگەڵ زیادبوونی خواستی ناوخۆیی، کە جیاوازی دەردەکەوێت لەگەڵ بەرهەمهێنانی ساڵی 2022، کە گەیشتە (19) هەزار مێگاوات. هەروەها ئەنجومەن پێداچوونەوەی بە پڕۆژەکانی بەرهەمهێنانی لە تەواو بوون و جێبەجێکردن، بە توانای (١٥) هەزار مێگاوات (وزەی خۆر، وێستگەی کارەبای گەرمی، و وێستگەی خولی تێکەڵاو)، جگە لە قۆناغی یەکەمی فراوانکردن لە دروستکردنی وێستگەی وەبەرهێنان بە توانای (١٠) هەزار مێگاوات، و گرێبەست لەگەڵ کۆمپانیای سیمەنس بە توانای (١٥) هەزار مێگاوات و کۆمپانیای جی ئێی بە توانای (٢٤) هەزار مێگاوات."

لە ڕاگەیندراوەکەدا جەخت لەوە کراوەتەوە کە "ئەنجومەنی وەزیران باسی لە کارکردن بەپێی ڕێبازی 'کارکردنی ئابووری' کردووە، کە بریتییە لە کارکردن لە چوارچێوەی باشترین بژاردەکاندا، بارەڵگر، پێداچوونەوە بە مۆدێلی ئابووری بۆ وێستگەکانی وەبەرهێنان، و ئەولەویەتدان بەو ڕێگایەی کە زۆرترین گەڕانەوەی وزە بەدەستبهێنێت لە کاتی کارکردندا و کەمترین تێچوون".

لە ڕاگەیندراوەکەدا ئاماژە بەوە کراوە، "ئەنجوومەنی وەزیران بنەماکانی هاوکاری وزەی لە عێراق لە نێوان وەزارەتی کارەبا و کۆمپانیای سیمەنس ئینێرجی ئەڵمانی پەسەند کرد، و بەردەوام بوو لە

جێبەجێکردنیان. وەزارەتەکانی پلاندانان و دارایی ئەم بنەمایانەی هاوکاریکردن دەگرنەبەر و بڕی ساڵانەی خۆیان لە خشتەی بودجەی فیدراڵی ساڵی ٢٠٢٥ی عێراقدا دەخەنە نێو خشتەی بودجەی فیدراڵی ٢٠٢٥، هەروەها دەسەڵات دەداتە وەزیری کارەبا بە دەسەڵاتە پێویستەکانەوە بۆ ئەوەی بەردەوام بێت لە جێبەجێکردن وەک ئیستسنایەک لە ڕێنماییەکانی جێبەجێکردن ، گرێبەستە حکومییەکان.

‏

‏هەروەها ئەنجومەنەکە ڕەزامەندی دەربڕی لەسەر بەردەوامبوونی پاڵپشتی بۆ جێبەجێکردنی وێستگەکانی کارەبای وەبەرھێنان، و ئەم پرۆژانەی خوارەوەی وەبەرھێنان لە بڕیارنامەی ژمارە (245ی ساڵی 2019)ی کابینەی حکومەت بەخشی، ڕەوانەکردنەکە لەژێر بەرپرسیارێتی وەبەرھێنەری جێبەجێکاردا دەبێت، و تەرخانکردنی دارایی پێویست بۆ کڕینی وزە دەستەبەر دەکرێت کاتێک وێستگەکان دەچنە قۆناغی کارکردنی بازرگانییەوە.

‏

‏یەکەم: پڕۆژەی وێستگەی کارەبای وەبەرھێنانی غازی تێکەڵاوی فاو، بە توانای (3000) مێگاوات.

‏

‏دووەم: پرۆژەی وێستگەی کارەبای غازی کەرکوک، بە توانای (1500) مێگاوات.

‏

‏سێیەم: پرۆژەی وێستگەی کارەبای گەرمی نەجەف، بە توانای (1500) مێگاوات.

‏

‏چوارەم: پرۆژەی وێستگەی کارەبای غازی تێکەڵاوی بەغدا/ ئەبوغرێب، بە توانای (3000) مێگاوات.

‏

‏پێنجەم: پرۆژەی (وێستگەی کارەبای گەرمی یوسفیە)، بە توانای (1800) مێگاوات.

‏

‏لە درێژەی راگ□یندراو□ک□دا هاتووە، "لەبواری وزەدا، ئەنجومەن پەسەندی کرد کە وەزارەتی نەوت/کۆمپانیای پاڵاوگەی ناوەڕاست لە بڕگەکانی ڕێنماییەکان بۆ ئاسانکاری جێبەجێکردنی بودجەی کڕین لە وەزارەتی پیشەسازی و کانزاکان سەبارەت بە پر□س□کردنی داواکارییەکانی نایترۆجینی شل".

‏

‏لە ڕاگەیەندراوەکەدا جەخت لەوە کراوەتەوە "لە بواری پاڵپشتیکردنی گروپە پەراوێزخراوەکان، ئەنجومەن ڕەزامەندی دەربڕی لەسەر گواستنەوەی خاوەندارێتی ئەو زەویانەی کە (300) خانووی کەم تێچووی لەسەر دروستکراون لە ناحییەکانی سەماوە، رومه‌یسه‌، و خزه‌ر، جگە لە (70) خانوو لە قەزای سەلمان و ناحیەی بوسەیه‌ لە پارێزگای موسه‌نا، جێبەجێ کراون بەپێی تەرخانکردنی ئەو زەوییانە ستراتیژی کەمکردنەوەی هەژاری، بەجۆرێک کە لە بڕیارەکەی ئەنجومەنی وەزیراندا جێگیر بکرێن سەبارەت،

بە خەڵکی قەزای بوسایە هەروەها ئەنجومەنەکە پەسەندی هەموارکردنەوەی بڕیارنامەی ژمارە 227ی ساڵی 2025ی خۆی سەبارەت بە کۆمەڵگەی نیشتەجێبوونی ئێزیدییەکان لە شنگال کرد، درێژکردنەوەی ئەو مەرجانەی لە بڕیارنامەی پێشوودا هاتووە.

ئەنجومەن ئاماژەی بەوەشکردووە، "بەمەبەستی پاڵپشتیکردنی پێکهاتەکان و فەوجەکانی بەڕێوەبەرایەتی پۆلیسی پاراستنی وزە، ئەنجومەن ڕەزامەندی دەربڕی لەسەر دابینکردنی تێچووی دیاریکراو لەلایەن کۆمپانیا نەوتییەکانی سەر بە وەزارەتی نەوت، وەک ئیستسنایەک لە بڕیارنامەی ژمارە 24600ی ئەنجومەنی وەزیران ژمارە 24600ی ساڵی 2024. وەزارەتی ناوخۆ گرێبەست لەگەڵ دەسەڵاتی پیشەسازیی سەربازی دەکات بۆ کڕینی کامێرای گەرمی و ئیستسراکسەکانیان کۆنترۆڵی تەواوەتی و ڕووماڵکردنی دامەزراوە نەوتییەکان لە پارێزگاکانی نەینەوا، کەرکوک، سەڵاحەدین، ئەنبار، زیقار، و میسان."

لە ڕاگەیەندراوەکەدا ئاماژە بەوەشکراوە، "لە چوارچێوەی بەدواداچوونەکانی ئەنجومەن بۆ ڕێکارەکانی بەرگری شارستانی و بڕیارە پەیوەندیدارەکانی ئەنجومەنی وەزیران، سەرۆکوەزیرانی ڕێنمایی وەزارەتی دارایی کرد بە دابینکردنی بودجە بۆ وەزارەتی ناوخۆ بۆ دامەزراندنی (100) مەفرەزەی بەرگری شارستانی لە بەغدا و پارێزگاکان، هەروەها بۆ بەرزکردنەوەی کۆنترۆڵی سنووری عێراق و سوریا ، ئەنجوومەنی وەزیران ڕەشنووسی یاسای هەموارکردنەوەی دووەمی یاسای سامەڕا پایتەختی شارستانییەتی ئیسلامی ژمارە 5ی ساڵی 2018ی پەسەند کرد و بە پشتبەستن بە دەستوور ڕەوانەی ئەنجوومەنی نوێنەرانی کرد.

ئەنجومەنەکە بەردەوام بووە، بەپێی راگەیندراوەکە، "جێبەجێکردنی پڕۆژەکانی ژێرخانی و تەواوکردنی ئەم بڕیارانەی خوارەوە سەبارەت بە پڕۆژە وەستاوەکان دراون:

1. زیادکردنی بڕی یەدەگ و کۆی تێچووی پڕۆژەی (نۆژەنکردنەوە و پەرەپێدانی دەروازەی وەرکە لە پارێزگای موسەنا).

2. زیادکردنی کۆی تێچووی پڕۆژەی (کاری خزمەتگوزاری و ئەندازیاری بۆ گەڕەکەکانی تەنیشت دیزاینی بنەڕەتی لە پارێزگای نەینەوا).

3. زیادکردنی بڕی یەدەگ و کۆی تێچووی پڕۆژەی (ئاوی گەڕەکی قادسیە لە تکریت پارێزگاری سەڵاحەدین).

4. زیادکردنی بڕی یەدەگ و کۆی تێچووی پڕۆژەی (دامەزراندنی تاقیگەی کشتوکاڵی شانە ڕووەکییەکان لە گەڕەکی فورقان لە پارێزگای نەینەوا) لە چوارچێوەی پڕۆژەی دروستکردن و فراوانکردنی بینای کشتوکاڵی لە قەزاکانی موسڵ.

5. زیادکردنی بڕی یەدەگ و کۆی تێچووی پڕۆژەی (کۆمەڵگەی نیشتەجێبوون لە پارێزگای واست/زورباتیە).

6. زیادکردنی تێچووی پڕۆژەی (ئامێرکردن و دانانی نۆ پەمپ لە شوێنی جیاواز لە پارێزگای نەجەف).